

Santiago cū oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Jesucristore ējōpeorā Israe curuacjārā no'o uaro wa'astea'cārārē Santiago ojacū niwī. Cūta Jerusalēcjārā Jesucristore ējōpeori curuacjārārē su'ori nisetigu nicū niwī. Téé wērīgūpu narē su'ori nisetitūocū niwī.

A'tiro ojacū niwī. Wācūtutuasere, ña'arō weeticā'ñā nisere, ucjaticā'ñā nisere ojacū niwī. Añurō weese me'rā ējōpeose wapati'i nisere ojacū niwī. Tojo nicā Ō'acūrē sērīnu'cūcā'ñā nisere, pi'etirā wācūtutuaya nisere, werecasasere ojacū niwī.

No'o uaro du'tistewā'cā'cārārē oja'que ni'i

¹ Yū'u Santiago a'ti pūrī me'rā mūsārē añudutise o'ó'o. Marī pacū Ō'acū, tojo nicā marī wiogū Jesucristo dutisere da'rawā'ñaco'tegū ni'i. Mūsā judío masā doce cururicjārā Jesucristore ējōpeorārē oja'a. Mūsā apeye di'tapū du'tistewā'cā'cārārē oja'a.

Ējōpeo'cārāpū tojota ējōpeoyapaticā'ñā nise ni'i

² Yū'u acawererā, yū'u wereserē tu'oya. Marīrē apetero wācūñā marīrō peje ña'ase, mejēcā bajuse wa'abosa'a. Tojo wa'acā, e'catiya.

³ Ō'acū marīrē ¿yu'ure diacjūta ējōpeomitina? nígū, mejēcā wa'acā weebosami. Tojo wa'amicā,

marī cūrē ējōpeodu'utirā, siape me'rā nemorō wācūtutanemorāsa'a.

⁴ Musārē ña'ase wa'ari curare tojota wācūtutuayapaticā'ña. Tojo weerā siape me'rā Jesucristore ējōpeonemorāsa'a. Añurō ējōpeoyapatitu'ajarāsa'a. Ó'acū uaronojō nisetirāsa'a. Tojo nicā mūsārē ne cā'rōacā ējōpeose dū'sasome.

⁵ No'o masīse moogānojō Ó'acūrē sērīñā. Cū o'ogusami. Cū "O'owe'e" nitiguta, tu'tiro marīrō nipe'tirārē marī sērīse nemorō o'oyu'rūnu'cāgūsami.

⁶ Tere sērīrā, ējōpeose me'rā sērīñā. "¿Yu'ure o'ogusariba?" nitirāta, sērīñā. Marī, apetero weegu yu'ure o'osome nírā, dia pajiri maa cjase pā'cōrī dūcayumujārō weronojō ni'i. Témarīcā, wī'rō wēeocā, wa'amujā, dijamujāsa'a.

⁷ A'te weronojō tu'oña'gū, "Ó'acū yu'ure yu'tigusami", ni wācūticā'ña. Yu'tisome.

⁸ Ni'cā nūmūrē mejēcā, ape nūmūrē mejēcā wācūsami. Queoro ni'cādiacjū wācūtisami. Tojo wācūgānojōrē Ó'acū o'otisami.

⁹ Pajasecuogu Jesure ējōpeogu e'catiato. Ó'acū ūrōp̄ure mejō nigū nitisami. Cūrē wiogu sōrōgūsami.

¹⁰ No'o peje cuogu quē'rā Jesure ējōpeogu e'catiato. Cū ējōpeose cū cuose nemorō wapati'i. Cū cuose o'ori ñaidijaro weronojō pe'tidijarosa'a.

¹¹ Na masā peje cuorānojō a'tiro wa'arāsama. Tá mujipū uputu asicā, ñaia wa'asa'a. Tojo weero te o'ori añuse nimirō, ñai, būrudija

wa'asa'a. A'te weronojō na peje chomi'que pe'tidijarosa'a. Tojo weerā na da'rase me'rāta wērīrāsama.

Marī ña'arō weesī'rīsere Ō'acū mejēta dutimi nise ni'i

¹² Jesucristore ējōpeogu cūrē ña'arō wa'amicā ējōpeonu'cūgū, e'catisami. Cū wācūtutuaca be'ro Ō'acū cūrē "Queoro weemi", nisami. Tojo weegu cū me'rā u'musephu catinu'cūgūsami. Ō'acū "Yu'ure ējōpeorārē catinu'cūsere o'oguti" ní'caronojōta o'ogusami.

¹³ No'o ña'arō weesī'rīgūnojō "Ō'acū yu'ure tojo weedutimi", niticā'ña. Ō'acūrē ne ña'arō weesī'rīse marī'i. Tojo nicā ne ni'cūrē "Ña'arō weeya", nitisami.

¹⁴⁻¹⁵ A'tiro pe'e ni'i. Marī basu ña'arō weesere wācūnurā'u. Tojo tere wācūnurācā, marī ña'arō weesī'rīse wā'cā'a. A'te ña'arō weesī'rīse me'rā ña'ase wa'asa'a. Marī siape me'rā pūrō weepóca be'ro de'ro du'umasītisa'a. Te me'rā diacjūta wērīdojasere bocarāsa'a. Bu'iri da'rese bocarāsa'a.

¹⁶ Yu'urū acawererā, mūsā diacjū wācūña. "Ō'acū yu'ure ña'arō weedutimi", niticā'ña.

¹⁷ Nipe'tise añuse marīrē o'ose "Ō'acū cū o'o'que ni'i", ni wācūña. Cū a'ti umuaco sī'orā mujīpū, ñocōarē wee'cu nimi. Na üjūmujā, yatidijamujāsama. Ō'acū pūrīcā na weronojō nitisami. Ne cā'rō ducayutisami. Umucorinucū marīrē añurō weenu'cūcā'sami.

¹⁸ Ō'acū marīrē cū ua'caronojōta cū ye queti diacjū nise me'rā cū pō'rā wa'acā weecu

niwī. Tojo weerā cūrē ējōpeotjlarā, cū pō'rā nimu'tā'cārā weronojō ni'i. Siape me'rā nemorō pājārā cūrē ējōpeonemorāsama.

Õ'acū quetire tu'o, cū dutironojōta weeya nise ni'i

19 Yū'ū acawererā, yū'ū ma'irā, mūsārē a'tere weregħuti. Āpērā mūsārē werecā, añurō tu'oya. Mūsā na weresere tu'orā, queoro wācūtojarāp uucūña. Uayeticā'ñā.

20 Marī uarā, Õ'acū uaro weetisa'a.

21 Tojo weerā nipe'tise mūsā ñā'arō wācūsere, ñā'arō weesetisere du'ucā'ñā. Õ'acū ye queti marīrē cū cūu'quere queoro ējōpeoya. Te quetire tu'o ējōpeorā, mūsā yū'rūrāsa'a.

22 Mūsā Õ'acū ye quetire tu'orā, tu'oro bajuro tu'oticā'ñā. Mūsā tu'o'quere queoro weeya. Cū ye quetire tu'o'cārā nimirā tere weetirā, marī basu weesoorā wee'e.

23-24 Marī Õ'acū ye quetire tu'omirā tere weetirā, a'te weronojō ni'i. Ni'cū masū cū diapoare ēorōp u ī'asami. Cū ī'áca be'ro aperop u wa'agħu, cū bajusere acoboja wa'asami. Õ'acū ye quetire tu'omirā tere weetirā, marī quē'rā cū weronojō ni'i. Maata cū ye quetire acobojosa'a.

25 Apī pe'e cū Õ'acū ye tu'o'quere wācūnu'cū, acobojotisami. Õ'acū dutironojō marī weenu'cūcā, cū nipe'tise marī weese me'rā e'caticā weegħusami. Õ'acū ye queti diacjūta ni'i. Te me'rā marī ñā'arō wee'quere yū'rūweticā weecu niwī.

26 Marī a'tiro nibosa'a: “Õ'acãrẽ ëjõpeo'o.” Tojo nimirã, ãpẽrãrẽ ucja, ña'arõ ucũbosa'a. Te me'rã marī ucũsere “Diacjõ niwe'e”, ni masïno'o. “Marī Õ'acãrẽ ëjõpeo'o” nimi'que ne wapamarïsa'a.

27 Marī cãrẽ diacjõ ëjõpeorã, a'tiro weese-tiroña'a. Pacusumña moorãrẽ, wapevia numiarẽ narẽ mejëcã wa'acã, weetamurõña'a. Ap-eye quë'rãrẽ a'ti umuco cjase ña'asere weetcã'rõña'a.

2

Masãrẽ ni'cãrõnojõ weeya nise ni'i

1 Marī wiogu Jesucristo añuyu'rugure ëjõpeorã, masãrẽ ne ducawaaticã'rõña'a.

2-3 Apetero Õ'acã wi'i mäsä nerëwuaropu puarã sãjääbosama. Ni'cã peje cuogu añuse su'ti sãñagõ omopica uru me'rã wéeca be'tore tuusääsam. Apí pajasecuogu pe'e su'ti boase mejä sãñasam. Mäsä peje cuogure añurõ wéérã, “A'to añurõpu dujiya”, nibosa'a. Apí pajasecuogu pe'ere “Totá nu'cüña” o apetero weerã “Totá nucüçäpu dujicä'ña”, nicä'bosa'a.

4 Mäsä tojo wéérã, narẽ ni'cãrõnojõ weetisa'a. “Peje cuogu nemorõ wapatimi”, nisa'a. “Pajasecuogu wapamarïmi”, nirã weesa'a. Tojo nirã, ña'arõ wãcûrã wee'e.

5 Yu'u acawererã yu'u mairã, yu'ure tu'oya. Õ'acã pajasecuorãrẽ pürõ ma'isami. Cãrẽ ëjõpeodutigu narẽ besecu niwî. Na ëjõpeocã, cã ï'orõpure na ëjõpeose pajiro wapati'i. Tojo nicä cã tiropu wa'ato nígõ besecu

niwī. Cū ní'caronojōta cūrē mairā cū tiropu ninu'cūrāsama.

⁶ Ó'acū tojo beséca be'ro nimicā, mūsā pe'e pajasecuorārē yabi bopoyasāsa'a. Peje cuorārē añurō weeyu'rūnu'cārā, queoro weetisa'a. Náta mūsārē ña'arō weema. Mūsārē werešārā, wiorā tiropu mūsārē ñe'ewā'cāsama.

⁷ Na Jesú marī ējōpeogure bujicā'sama.

⁸ Ó'acū marī wiogu cū ye queti ojáca pūrīpu a'tiro weeduticu niwī. "Mūsā basu ma'irōnojōta āpērārē quē'rārē ma'iñā." Marī cū tojo duti'quere wéérā, añurō weerā wee'e.

⁹ Marī āpērārē ni'cārōnojō weetirā, Ó'acū duti'quere yu'rūnu'cārā weesa'a. Tojo weerā bu'iri cūosa'a.

¹⁰ Ni'cū Ó'acū duti'quere añurō weepe'omigū ni'cārō dutisere yu'rūnu'cāgū, bu'iri cūosami. Nipe'tisere Ó'acū duti'quere yu'rūnu'cāgū weronojō weesami.

¹¹ Ó'acū a'tiro nicu niwī: "Mūsā nūmosānumia nitirārē a'metārāticā'ñā." Apeye quē'rārē nicu niwī: "Āpērārē wējēticā'ñā." Tojo weerā marī āpērārē nūmosānumiarē a'metārātimirā, no'o āpērārē wējērā, Ó'acū duti'quere yu'rūnu'cārāta wee'e.

¹² Cū dutise marīrē pajaña'a, ma'iduti'i. Te dutise me'rā marīrē besegusami. Tojo weerā āpērārē ma'iti, pajaña'tirā, bu'iritirāsa'a. Cū tojo beseatjere masīrā, marī ucūsere, marī weesere añurō wācūyuroua'a.

¹³ Marī āpērārē pajaña'ticā, cū beseri nūmu nicā, marī quē'rārē pajaña'tisami. Marī narē

pajaña'cā pūrīcārē, Ó'acã quẽ'rā marīrē pa-jaña'gūsami.

*Añurō weese me'rā Jesucristore ējōpeosere
ī'o'o nise ni'i*

¹⁴ Acawererā, marī "Jesucristore ējōpeo'o", nibosa'a. Tojo nimirā, āpērārē weetamuticā, "Marī ējōpeo'o" nise useri wapamarī'i. Te "Marī ējōpeo'o" ní'que useri me'rā dia'cū yū'rūwetimasītisa'a.

¹⁵⁻¹⁶ Mūsārē queose me'rā weregūti. Apetero Jesucristore ējōpeorā pajasecuorā su'ti moorā, ba'ase moorā marī tiropū etasama. Ni'cū narē añurō weetimigū, nibosami. "Añurō wa'apa. Su'ti sāñāña yūshabūari, tojo nicā pajiro ba'aya", nibosami. Cū narē na uasere o'otimigū tojo ucūcā, wapamarī'i.

¹⁷ A'te weronojō ni'i "Jesucristore ējōpeo'o" nimirā, marī āpērārē weetamuticā. Marī cūrē ējōpeo'o nise wapamarī'i.

¹⁸ Apetero weegū yū'u ní'quere ējōpeotigūnojō a'tiro nibosami. Ni'cū añusere weetimigū, "Jesucristore ējōpeo'o", nibosami. Apī "Añuse pe'ere wee'e", nibosami. Cū tojo nisere a'tiro weregūti. Cū añurō weeticā, ¿de'ro wee marī cū "Jesucristore ējōpeomi" ni ī'abosau? Añurō weecāma, cū Jesucristore ējōpeosere masibosa'a.

¹⁹ Mūsā "Ó'acã ni'cūta nimi", ni ējōpeo'o. Añu ni'i mūsā tojo nise. Wātīa quẽ'rā mūsā weronojōta tere ējōpeosama. Na Ó'acūrē uirā, narāsāsama. Na tojo ējōpeomirā, Ó'acã uaro weetisama.

20 M̄usā̄ diacjū̄ wācū̄we'e. Tu'omasitirā weronojō ni'i. Marī "Jesucristore ējōpeo'o" nimirā, āpērārē añurō weeñ'otirā, Jesucristore diacjū̄ ējōpeotisa'a.

21 D̄aporocjū̄ marī ñecū̄ Abrahā̄ ye cjasere weregut̄i. Ō'acū̄ Abrahā̄rē ¿diacjū̄ yu'ure ējōpeomiticū̄? nígū̄, cū̄ macū̄ Isaare wējē ùjū̄amorōpeoduticū̄ niwī̄. Abrahā̄ Ō'acū̄rē yu'ticū̄ niwī̄. Tojo weegū̄ cū̄ macū̄ Isaare, cū̄rē wējē ñubuepeogut̄i nígū̄, ùtāmesā bu'ipū̄ du'tepecū̄ niwī̄. Cū̄ tojo weecā̄ ī'agū̄, Ō'acū̄ "Abrahā̄ yu'ure añurō ējōpeomi. Cū̄ añugū̄ nimi", nicū̄ niwī̄.

22 M̄usā̄ masī'i. Abrahā̄ Ō'acū̄rē ējōpeosere ī'ogū̄, añurō weecū̄ niwī̄. Cū̄rē ējōpeogū̄, queoro weeyapaticū̄ niwī̄.

23 Cū̄ añurō weecā̄, d̄aporocjārāpū̄ Ō'acū̄ ye queti weremū̄tārī̄ masā̄ na oja'que queoro wa'acaro niwū̄. Na Abrahā̄rē a'tiro ojacārā niwā̄: "Abrahā̄ Ō'acū̄rē ējōpeocū̄ niwī̄. Tojo weegū̄ Ō'acū̄ cū̄rē 'Añugū̄ nimi', ni ī'acū̄ niwī̄", ni ojano'caro niwū̄. Abrahā̄rē masā̄ "Ō'acū̄ me'rācjū̄ nimi", nicārā niwā̄.

24 Cū̄ tojo wee'quere wācū̄rā, marī a'tiro masī'i. Marī Ō'acū̄rē ējōpeorā añurō weecā̄, Abrahā̄rē weronojō marī quē'rārē "Añurā nima", ni ī'asami. Marīrē "Ō'acū̄rē ējōpeo'o" ni ucū̄se useri me'rā dia'cū̄ "Añurā nima", nitisami.

25 Apego d̄aporocjōpū̄ Rahab wāmetigo ye cjasere weregut̄i tja. Co judío masō nitigo ûmū̄arē a'metārāwapata'ari masō nico niwō̄.

Tojo weesetimigõ, Õ'acã yarã judío masãrẽ weet-amuco niwõ. Na Josué o'óno'cãrã co ya macãpù ñ'adu'tirã ejacãrã niwã. Co ya macãcjãrã narẽ wẽjẽrã nígõ, co ya wi'ipu narẽ nuoco niwõ. Be'ro narẽ na du'titojaati ma'arẽ ñ'oco niwõ. Co tojo weecã ñ'agã, Ó'acã core "Añugõ nimo", ni ñ'acu niwã.

²⁶ Marĩ ejeripõ'rã du'úca be'ro marĩ upu catissa'a majã. "Ó'acãrẽ ëjõpeo'o" nimirã marĩ añurõ weeticã, wẽrïca upu weronojõ nisa'a.

3

Marĩ ucûrã ñe'merõ cjase ni'i

¹ Acawererã, mûsã masîsa'a. Ûsã bu'eri masã mûsã nemorõ nucum'ase me'rã beseno'râsa'a. Ó'acã yere bu'eri masã añurõ weeticã, Ó'acã ãpêrã yu'rñoro bu'iri da'regusami. Tojo weerã mûsã wa'teropu nirã pejetirãcã masãrẽ bu'eri masã nirðua'a.

² Marĩ nipe'tirã pejetiri ña'arõ weesa'a. No'o ni'cã ne cã'rõacã ña'arõ ucûtigu, añugã waro nimi. Cã ña'arõ ucûse userire cã'mota'amasiñgã, cã ña'arõ haripejasere cã'mota'amasiñmi.

³ Queose me'rã mûsãrẽ wereguti. Marĩ cabayure cõmebe'tore useropu tuusãarã, ti be'toacã me'rã cã pajigu nimicã, marĩ wa'asñ'rñrõpu cûrẽ wa'adutimasîsa'a.

⁴ Yucusu pajipju quẽ'rã tojota ni'i. Tiwu pajipju nisa'a. Tojo nimicã, wî'rõ uputu wẽetutuamicã, tiwure autumasîsama. Tiwure auturi pjî cã'pjiacã nimicã, ti pjî me'rã na wa'asñ'rñrõ pe'e autuosama.

5 Tojota wa'asa'a marī ucūrī ñe'merō me'rā. Marī ucūrī ñe'merō cā'rōacā nimicā, pejeti ucūseacā me'rā pājārārē dojorēmasī'i. Pecame'e cā'me'eacā me'rā marī sī'ayómicā, pajiro nūcū ūjūsa'a.

6 Marī ñā'arō ucūse useri pecame'e weronojō ni'i. Ñe'merō cā'ñe'merōacā nimicā, ti ñe'merō me'rā peje ñā'ase ucūmasīsa'a. No'o ӯaro nipe'tise ñā'ase wa'asa'a. Te ñā'arō ucūse wātī me'rā du'pocātisa'a. Nipe'tiro marī catiri umūco marī weesetisere dojorēsa'a.

7 Masā nipe'tirā wa'icūrārē, mirīcūarē, pīrōarē, diacjārārē ī'anħarū, dutimasīsama. Tojo weerā narē ne waropħureta dutidu'pocātitojacārā niwā.

8 Marī ucūrī ñe'merō pūrīcārē ne ni'cū narē weronojō dutimasītisami. Ti ñe'merō dutita basiowe'e. Aña cū cū'rīcā, cū nímá o'oro weronojō marī ucūse masārē ñā'arō weesa'a.

9 Marī ñe'merō me'rā Ō'acū marī pacure e'catise o'osa'a. Ti ñe'merō me'rātā tja āpērārē ñā'arō ucūsa'a. Marī Ō'acū weronojō bajurā cū wee'cārārē mejārōta ñā'arō ucūsa'a.

10 Ti ñe'merōpħata tja Ō'acārē e'catise o'o, āpērārē ñā'arō ucūsa'a. Tojo weeticā'rōħa'a. A'tiro weecā, ñā'a ni'i.

11 Ni'cā pe aco wijari pepħure añuse, ñā'ase aco morēsu'u wijatisa'a.

12 Yū'ū acawererā, ojoño naraña ducatitisa'a. U'segħu quē'rā ojo ducatitisa'a. Aco wijari pe quē'rā tojota ni'i. Aco moatisewijari pepħure aco moa marīse marīsa'a. Marī quē'rā a'te weronojō nirōħa'a. Marī añuse dia'cūrē ucūrōħa'a.

Tu'omasīse cjase ni'i

¹³ No'o musā wa'teropure tu'omasīyū'rūagū nigūnojō añurō weesetiato. A'tiro wéégū, cū masīsere āpērārē ī'ogūsami. Queoro wācūme'rīgū, "Āpērā nemorō masīyū'rūnū'cā'a" nirō marīrō niato.

¹⁴ Musā āpērārē doerā, narē uorā, na yū'rūoro nisī'rīsa'a nírā, tojo nima'acārā wee'e. Tojo weerā mejō waro "Tu'omasīyū'rūnū'cā'a", nisa'a. Musā tojo nise wapamarīsa'a.

¹⁵ Musā tojo wācūse a'ti turi cjase, masā wācūse ni'i. Ō'acū mejēta musārē tojo wācūdutisami. Wātī wācūse o'osere musā wācūsetisa'a.

¹⁶ Musā āpērārē uorā, na yū'rūoro nisī'rīcā, cumuca wā'cāsa'a. No'o uaro nipe'tise ñā'ase wa'asa'a.

¹⁷ Ō'acū cū tu'omasīse marīrē o'ose pe'e a'tiro ni'i. Marī cū tu'omasīsere cuorā, ñā'ase marīrō añurō nisetisa'a. Uayetisa'a. Āpērā me'rā añurō tu'oña'a, nicā'sa'a. Āpērārē sō'o o'obosaū nitirāta o'osa'a. Marī uaro dia'cū weetisa'a. Āpērārē pajaña'sa'a. Nipe'tirārē ni'cārōnojō weesa'a. Weesooro marīrō weesetisa'a.

¹⁸ Āpērā me'rā añurō nisī'rīrā, cumuca marīrō nicā'sama. Tojo weerā āpērārē añurō niseticā weesama.

4

Ō'acūrē, a'ti umuco cjasere ni'cārō me'rā ma'ita basiowe'e nise ni'i

¹ ¿Ne'e me'rā marīrē a'mequēse, āpērā me'rā a'metu'tise wā'cāsari? A'tiro ni'i. Marī basu

ñā'arō weesī'rīrā, ɻaripejase me'rā, ñā'arō wācūnurāse me'rā wā'cā'a.

² Musā a'ti turi cjasere ɻaripejayu'rūnu'cāsa'a. Musā ɻaripejasere bocatirā, wējēsa'a. Āpērā yere ī'arā, ɻosa'a. Tere bocamasitirā, no'o ɻaro a'metu'tima'acā'sa'a. A'mequēsa'a. Ō'acūrē sērītise ye bu'iri musā ɻasere bocatisa'a.

³ Apeterore cūrē sērīrā quē'rā, añurō wācūse me'rā sērītisa'a. Musā basu ɻaripejasere ñā'arō weerātirā sērīsa'a. Tojo weese ye bu'iri cū musārē o'otisami.

⁴ Tojo weerā musā ni'cō numio marāpūtigo nimigōta, apīrē tu'sago weronojō ni'i. Musā Ō'acū pō'rā nimirāta, a'ti di'ta cjasere wācūyū'rūnu'cāsa'a. Tojo weerā Ō'acūrē yabirā weronojō ni'i. No'o a'ti di'ta cjasere ɻaripejayu'rūnu'cāgūnojō Ō'acū me'rā a'pepūrīgū weesami.

⁵ Ō'acū ye queti na ojáca pūrīpū diacjūta ojano'caro niwū. "Ō'acū marīrē Espíritu Santure o'óch niwī. Tojo weegū āpērā yu'rūoro cūrē marī ma'icā ɻasami", ni ojano'caro niwū.

⁶ Ō'acū marīrē pajaña'tjīagū, weetamusami. Cū ye queti ojáca pūrīpū a'tiro ojano'caro niwū tja: "'Āpērā yu'rūoro ni'i' nirā me'rā Ō'acū a'pepūrī nisami. Āpērā 'Yu'ɻu mejō nigū ni'i, yu'ure weetamuña' nirā pe'ere weetamusami", ni ojano'caro niwū.

⁷ Tojo weerā Ō'acū dutisere añurō yu'tiya. Wātī musārē niquesācā, wācūtutuaya. Jesú cū tutuaro me'rā cūrē wa'adutiya. Musā tojo weecā,

cã uiwã'cãgãsami.

⁸ Õ'acãrẽ nemorõ masiñã. Cãrẽ nemorõ masicã, cã quẽ'rã mûsârẽ nemorõ weeta-mugãsami. Mûsã ña'arõ weesere du'uya. Mûsã Õ'acãrẽ, tojo nicã a'ti umaco cjasere ni'cãrõ me'rã ma'isí'rîrânojõ, mûsã tojo wâcûsere ducayuya.

⁹ Mûsã ña'arõ weesere wâcûrã, bujaweti utiya. Mûsã ña'arõ weese e'cati, bujironojõ o'orã, bopoya, bujawetiya.

¹⁰ Marĩ wiogure "Mu'u i'orôpure yu'u mejõ nigã ni'i", niña. Mûsã tojo nicã, cã mûsârẽ wiorã wa'acã weegusami.

Õ'acã ni'cãta marîrẽ besemasîsami nise ni'i

¹¹ Yu'u acawererã, a'merî ucjaticã'ñia. Mûsã ãpérärẽ ucjarã, Õ'acã a'merî ma'iduti'quere yu'rûnû'cãrã wee'e. Cã dutisere yu'rûnû'cãrã, "Õ'acã dutise ña'a ni'i", nirã weesa'a. Tojo weerã mûsã apeyenojõ wa'a'quere beseri masã weronojõ ni'i.

¹² Õ'acã ni'cãta te dutisere cûucu niwî. Cã dia'cã marĩ weesere besemasîsami. Marîrẽ yu'rûomasîsami. Bu'iri da'remasîsami. Tojo weerã marĩ ãpérärẽ "Na ña'a nima", nîmasîtisa'a.

"Marĩ be'ro weeatjere a'tiro weerâsa'a" niyuticã'rõhu'a nise ni'i

¹³ Yu'u ucûsere tu'oya. Mûsã ni'cãrêrã a'tiro wâcûsa'a. "Ni'câcã o ñamiacã ti macâpu ni'cã cã'ma pajiro da'ra wapata'agu wa'aguti", nisa'a.

¹⁴ Tojo wâcûticã'ñia. Marĩ be'ropu wa'atjere masîtisa'a. A'tiro ni'i. O'me bo'reacã dujise

weronojō marī catise ni'i. Témarīcā yoaticā ni, maata bajudutia wa'asa'a. Marī quē'rā yoaticā catirāsa'a.

¹⁵ Tojo weerā a'tiro pe'e wācūrōħa'a. "Apetero Ō'acū yū'ure catise cūunemocā, cū ħacā, tere weeguti", nirōħa'a.

¹⁶ Ni'cārōacārē mħsā pe'e a'tiro wācū'u. "Be'ro ħsā weeatjere ħsā ħaro weemasī'i", ni wācū'u. Nipe'tise mħsā tojo wācūse ña'a ni'i.

¹⁷ Marī añurō weemasīmirā tere weetirā, Ō'acūrē yū'rħnu'cārā wee'e.

5

Peje cħorārē wa'atjere wereyuse ni'i

¹ Peje cuori masā, yū'ū ucūsere tu'oya. Mħsā pūrō pi'etirāsa'a. Tere wācūrā, bħajwetiyuya.

² Mħsā peje cuomi'que boa wa'arosa'a. Mħsā cuose su'tire butua yeerāsama.

³ Niyeru, uru mħsā ma'írā nħrō'que ħ'tawiji boarosa'a. Tojo wa'acā ī'arā, mħsā niyeru ma'írā nħrō'quere masīno'rōsa'a. Mħsā niyeru ma'ise marīrē pecame'e ħejjarō weronojō mħsārē do-jorësa'a. Mħsā niyerure ma'ise ye bu'iri āpērārē weetamutisa'a. Te ye bu'iri Ō'acū mħsārē bu'iri da'regħsami. Ō'acū bu'iri da'reatji dħaporacā mejō waro pajiro niyeru nħrōmiapā.

⁴ Mħsārē da'raco'terārē queoro wapayeticārā niwħi. Tojo weerā na tu'satisama. Ō'acū nipe'tisere masīgħi na bħajwetisere ī'asami. Masīsami mħsā narē queoro wapayeti'quere.

⁵ Mħsā pe'e a'ti turipħre peje waro cuo'o. Nipe'tise mħsā ħasere cuoyu'rħocā'sa'a. Mħsā

a'tiro weronojō ni'i. Wecʉ na wẽjēatji dãporore ba'a, di'yojasami. Cã weronojō mʉsã quẽ'rã peje cʉose bu'iri, bu'iri da'reno'rãsa'a.

⁶ Mʉsã āpērārẽ bu'iri moomicã, narẽ bu'iri da'reri wi'ipʉ sõrõcãrã niwã. Narẽ wẽjēduticãrã niwã. Na pe'e mʉsãrẽ "Weeticã'ñā", nitutuat-icãrã niwã.

Jesucristo cã apaturi a'tiatji dãporo wãcãtutuaduti'que ni'i

⁷ Acawererã, marĩ wiogʉ Jesucristo a'ticãpʉ wãcãtutuatuatʉoya. Ni'cã oteri masã cã ote'que dãcatiri cura co'tesami. Cã ote'quere aco peja doquesãarĩ cura sojatimigã, co'tewapamosami.

⁸ Cã'rõacã dʉ'sa'a Jesú cã a'tiatjo. Tojo weerã mʉsã quẽ'rã oteri masã weronojō yucuewapamoña. Jesure ējõpeodu'uticã'ñā.

⁹ Acawererã, mʉsã Õ'acã ye bu'iri da'resere ʉatirã, a'metu'titicã'ñā. Õ'acã marĩ nipe'tirãrẽ beseacjʉ a'tiatjo cã'rõacã dʉ'sa'a.

¹⁰ Dãporocjãrã Õ'acã ye queti weremʉ'tãrĩ masãrẽ wãcãñā. Na Õ'acã ye quetire werecã, āpērã masã narẽ ñā'arõ weecãrã niwã. Narẽ tojo weemicã, na pi'etisere wãcãtutua, nʉ'cãcãrã niwã. Na wee'caro weronojō marĩ quẽ'rã weerã.

¹¹ Āpērã narẽ ñā'arõ weemicã, Õ'acãrẽ ējõpeodu'uticãrã niwã. Tojo weerã marĩ na ējõpeonu'cũsere wãcãrã, "Õ'acã na me'rã e'catipi", ni tʉ'oña'a. Apĩ dãporocjãpʉ Job wãmetigʉ ye queti quẽ'rãrẽ masã'i. Cãrẽ peje ñā'ase wa'acaro niwã. Tojo wa'amicã, cã wãcãtutua, Õ'acãrẽ ējõpeodu'uticʉ niwĩ. Õ'acã

masārē ma'ígã, pürō pajaña'mi. Tojo weegu Job cū pi'etíca be'ro Ó'acã peje añuse cūrē o'ocu niwī. Cū toduporopu cuso'que nemorō o'ocu niwī.

12 Ó'acã mūsārē bu'iri da'reri nígã, nucú'ase quetire weregutí. Nisooro marírō ucúñá. Apeyenojörē wee'cu "Weeapu", niña. Weeti'cu "Weetiapu", niña. Nemoticā'ña. Ó'acãpure wāmepeoticā'ña. "Ó'acã me'rā diacjãta ni'i", niticā'ña. Tojo weegu Ó'acã mūsārē bu'iri da'resome.

13 Marírē ña'arō wa'acā, Ó'acãrē sérírō'ha'a. E'catirā, cūrē basapeorowha'a.

14 No'o dutitigu Jesure ējōpeorärē su'ori nirärē pijato. Na cū tiro etarā, Ó'acãrē séríbosato. Ù'se me'rā cūrē ñapeo, "Jesú, ã'rī mu'urē ējōpeogure yu'rūoya", ni ñubueato.

15 Ējōpeose me'rā cūrē séríbosacā, marí wiogu cūrē yu'rūogusami. Dutiti'cu yu'rugasami. Cū ña'arō wéeca be'ro nicā, Ó'acã cūrē acobojogusami.

16 Tojo weerā mūsā ña'arō wee'quere a'merí wereyu'rūya. Dutitirärē yu'rūodutirā, Ó'acãrē séríbosaya. Ni'cū añurō weenu'cūgã uputu ējōpeose me'rā sérícā, Ó'acã yu'titicā weetisami.

17 Düpocjãpu Elía Ó'acã ye queti weremu'tārī masã marí weronojō nicu niwī. Cū Ó'acãrē acoro pejaticā'to nígã, pürō sérícu niwī. Cū séríisere Ó'acã yu'ticu niwī. Cū yu'ticā, i'tia cū'ma ape cū'ma deco aco ne pejaticaro niwã.

18 Be'ro Õ'acûrẽ "Aco pejato tja", ni sêrîcã niwî. Cû tojo sêrîcã, acoro pejacaro niwã. Tojo wa'acã, apaturi otese pî'rî dûcaticaro niwã tja.

19-20 Acawererã, apeye musârẽ weretuoguti. Apetero ni'cû Jesure ējôpeogã ña'arõ weebosami. Cû tojo weecã, apî cûrẽ weetamugã, cû todûporopã ējôpeo'caronojôta ējôpeocã weesami tja. Cû tojo weegã cûrẽ bu'iri da'reno'bo'cure yu'rucã weesami. Õ'acû quẽ'rã cû peje ña'ase wee'quere acobojosami.

Tocã'rõta oja'a.

Santiago.

Õ'âkĩ hi yeere uúkûri turi Tukano New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 31 Aug 2023
00ebd04f-7b0d-5a72-9407-eb53ae2bd086